

1. OMIESZKANIE (90) sb n

omieszkanie (87), **omięszkanie** (3); omieszkanie *CzahTr*; omieszkanie : omięszkanie *BielKron* (1:1), *SkarJedn* (1:1).

-fz- (77), -fí- (4), -sz- (2), -f- (7).

pierwsze e oraz a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie), końcowe e pochylone.

sg N omieszkanié (19); -é (5), -(e) (14). \diamond G omieszkaniã (56); -ã (34), -(a) (22). \diamond A omieszkanié (11); -é (3), -(e) (8). \diamond I omieszkani(e)m (2). \diamond pl N subst omieszkaniã (2); -ã (1), -(a) (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. omieszka, Linde XVI w. s.v. omieszka; poza tym w objaśnieniu s.v. omieszkać.

1. *Ociąganie się, odwlekanie, zwłoka; niedbałość, zaniedbanie; mora Mącz, Modrz, Cn; tarditas Mącz, Modrz; dilatio Vulg; retardatio Mącz; neglegentia JanStat; commoratio, moramentum, moratio, remeligo, remora Cn* (79) : Cursu tarditate corrigere, Ochotnie pochodzając leniwo wytrącić/nagrodzić omieszkanie. *Mącz* 441b, 281b, 441b; á wždy on [Jezus] przedlię onych tłuźcz tak żadnym omieszkaniem zániedbác nie raczył: owłzem ie hoynie náfyćić á opátrzyć raczył. *RejPos* 184, 126v; iż nie to woiennik co do roku odkłáda/ y co pogody pátrza/ ále ten który zaráz y w niepogodzie mylli/ iákoby mógł ftrátę nagrodzić/ omieszkánia powetowác/ y zábieżeć twoiey fzkodzie. *StryjKron* 421; NIE doyrzaniem Piárfkim wiele fie omieszkánia dzieie *SarnStat* 563, 463, 936.

omieszkanie czego (8): Zalię z omieszkania zwyczajnego krwie puźczania/ przychodzą na ony ludzie/ wrzedzienicze/ Loźne niemoczy *FalZioł* V 57; *BielKron* 265v; *RejPos* 132; *ModrzBaz* 118v; iufz wymowki nie máfz/ á winá włytká omieszkánia dobrá twego/ ná twoię fię gnuńność obála. *SkarŻyw* 36; *SarnStat* 437, 675, 1151; [A iefly by potrzeb robothy iakiey belo yfz by wzitkj myalj robicz Coⁿuentovj. thedy maiã ftrzedz omiãfzkánia flufzby bozey. *StatNorb* 52].

omieszkanie czemu (2): Będzie musiał każdy ftáwić fię z końmi/ zbroiã/ y wfzelkiem woennym naczyniem/ pirwey niżli poćiągnie w drogę: á żadnego omieszkánia [*moram et tarditatem*] woynie nieuczyni. *ModrzBaz* 116v; *SarnStat* 573.

omieszkanie w czym (10): *Mącz* 121a, 233a; gdyby kthory wczynił iákie omieszkánie w potrzebie woienney gárdłem ie karzą. *BielSpr* 50v; *ModrzBaz* 93; *ActReg* 166; Kmieć który ná flis idzie/ [...] á od niego dni nie záciiãgiã/ tedy ma/ álbo Włodarz álbo tenze Kmieć/ omieszkánie w roboćie záplácii. *GostGosp* 42; áby ludzie w fprawiedliwości fwéy omieszkánia nie mieli *SarnStat* 737, 310, 972, 1271.

omieszkanie czyje [= przez kogo uczynione] [w tym: G sb i pron (2), ai poss (2), pron poss (1)] (5): iż on ciebie zãwždy wabił/ [...] námawiał do tey winnice swoiey: hoynąc zapłátę zãwždy obiecował/ nic łobie nie wãzył omieszkánia twego *RejPos* 61v; (*marg*) Dwoie omieszkanie Pánfkie. (-) Co fie tknie pirwfzego omieszkánia Pánfkiego/ iż wedle rozumu náfzego/ gdy ná nas przydã iákie wćifki/ [...] tedy fie nam zda iże nas iufz Pan náfz dáleko odftąpił/ á iż nas opuścił/ á niechce nic dbác ná wołanie náfze. *RejPos* 126v, 49; *SarnStat* 1167.

Zwrot: »uczynić omieszkanie« (1): Pan nie wczyni żadnego omieszkánia [*Dominus non tardabit*]/ á mocny nie będzie im dáleć ćierpiãł. *BudBib Eccli* 35/20.

Szeregi: »niedbałość a omieszkanie« (1): iákó krolom Zydownkim po Dawidzie y Sálámonie rzeczy przeciwne częłto fie przygadzáły prze niedbałość á omieszkánie chwały Bogá żywego *BielKron* 265v.

»obłądliwość i omieszkanie« (1): á ztąd przydawały sie obłądliwości y omieszkania [*errores et negligentiae*] w tych rzeczach/ które im przynależało opátrować y czynić *SarnStat* 310.

»omieszkanie i opuszczenie« (1): Gdzieby téz co nagłego było/ coby kłękę/ álbo szkodę iáką woyłká R.P. álbo omieszkanie y opuśczenie pogody do wczynienia posługi zá łobą pociągác mogło/ [...] może winnego łkáráć *SarnStat* 437.

»omieszkanie a ospałość« (1): Nuz zasię Sukcesia Pana Piotrowa którą poniewaz tak Pan Bog chciał może przysc kupozytku, ale iezeli wniewy omieszkanie a ospałość będzie dotychze labyrinthow przydzie. *ActReg* 166.

»omieszkanie i przewłoka« (1): Bo więc omieszkanie y przewłoká zapłáty [*solutionis tarditas ac procrastinatio*] bárzo przykrá ieft káżdemu robotnikowi *ModrzBaz* 118v.

Wyrażenia przyimkowe: »bez (wszelakiego a. wszego) omieszkania« = *natychniast, nie zwlekając; sine mora* *HistAl*, *Modrz*; *statim* *Mącz*; *sine procrastinatione* *Modrz* (34); *OpecŻyw* 122; *FalZioł* V 25v; *LibLeg* 10/97v, 155v, 11/92v, 161v; nieopuścizay nas a niezakryway przed nami świętey łaski twoiey radłłey zawzdy bez omieszkania rościągay nam świętą rękę twoię ku wlpomozeniu nállfemu. *RejPs* 58v, 179v; *HistAl* F2v; A Zid dawłłchi mv pyenyadze precz Zmyałtha bełz omieszkania wądrowacz kazall *LibMal* 1551 159; *BielKron* 194v; *Equis et velis*, Bárzo prętko/ Skokiem. Bes omieszkania. *Mącz* 107b; *Statim*, *Hnet/ wnet/ skoro/* bes omieszkania. *Mącz* 412a; *HistRzym* 82v; *BielSpr* 5, 67v; *WujJudConf* 199v; *BudBibKaw* A2v; *ModrzBaz* 98v, 121; *PaprPan* K2; Iáko tego połpolitego ziednoczenia Chreściánin Rułki łwoie zbáwienie miłuiący czekác nie ma: ale bez omieszkania wynić z odłzczepieńłtwá winień ieft. *SkarJedn* [A*2], 383; *KochOdpr* B2v; *SkarŻyw* 508; *StryjKron* 225, 677; *NiemObr* 153; *ActReg* 56; *SarnStat* 563, 895, 973, 1012; Vczynię żeć sie łtáwię kędy iedno raczyłł/ W czym mię bez omieszkania chętnego obaczyłł. *CzahTr* K3.

»krom (wszelakiego a. wszego, a. ktorego) omieszkania« (5): RZekwłłly to dziewitza blogołlawioná/ natychmiáłł krom ktorego omieszkania/ [...] do Ieruzalem połłła *OpecŻyw* 110v, 28v; *Nulla interposita mora*, Króm włzelakiego omieszkania. *Mącz* 233a, 311b; *PaprUp* B2.

»oprocł wszego omieszkania« (1): áby [...] dawano [...] dań ná ofiáry Páńłkie [...] ile okażą kápłani w Ieruzálem że ták wiele wychodzi ná káždy dzień oprócz włzego omieszkania [*sine ulla dilatione*] *BibRadz* 3.*Esdr* 6/30.

»przez (žadnego) omieszkania« = *niewłocznie* (3): A thich zloczinczow [...] przełłz omieszkania nych bi bily łkarany. *LibLeg* 11/141v, 11/142 [2 r.].

2. *Przeszkoda, trudność, zawada; impedimentum, praepedimentum, remeligo, remora* *Mącz* (11) : *Expeditum iter*, Dobra drógá/ niemáyaća žadnego omieszkania. *Mącz* 294c; *Tricae*, Włocháciny/ yákie v nóg gołębíóm álbo kuróm bywáya. *Metaphorice*, Záwády/ omieszkanie/ teź niepożyteczne niczemne rzeczy. *Mącz* 464b, 99a, 294b, c, 351c; Nie dołłżł łpełná trzech lat wczáłowi onemu/ Iák wymawiano łtráwę łtárcowi biednemu. [...] Więc co sie w domu działo przeń zá omieszkanie/ A z iákim kofłztem było włzytko wychowánie. *HistLan* A4v, C3v.

Szereg: »(nie) szkoda i (ani) omieszkanie; szkoda z omieszkaniem« [*szyk* 3:1] (3;1): Słůżác ci y s czeládzia tu w domu v łiebie. Skąd wielkie omieszkanie mam y wielká szkodę *HistLan* B, B; y wodá nie wćieczé/ co więc wielká szkodá z omieszkaníem bywa. *GostGosp* 94, 10.

Synonimy: 1. odwłoka, przewłoka, zaniedbanie; 2. przekaza, trudność, zawada.

Cf [OBMIESZKANIE], 1. NIEOMIESZKANIE, OMIESZKAĆ, OMIESZKAŁOŚĆ

MŚ